

הלן

בבית המשפט המחוזי
מרכז

המבקשת:

גוטליב דנה ת.ז. 027229442

ע"י ב"כ עו"ד אבנר גבאי (מ.ר. 20227) ו/או גיל בריצמן
מרחוב חשמונאים 100 (מגדל החשמונאים) תל אביב
טל: 03-6246677 פקס: 03-6246678

נגד

המשיבה:

מחלבות יטבתה בע"מ ח-פ 512545377

קיבוץ יטבתה ד.נ אילות 88820

בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית

לפי הוראת סעיף 3(א) והוראת סעיף 1 לתוספת השניה
לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:

- (א) לאשר את התביעה אשר מוגשת ביחד עם בקשה זו במסגרת התיק העיקרי (להלן: "התובענה"), כתובענה ייצוגית, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").
- (ב) להורות על מתן סעדים כמפורט להלן בבקשה זו.

מבוא ורקע עובדתי

1. עניינה של התובענה המוגשת במקביל לבקשה זו, הוא בעוולות של הפרת חובה חקוקה ובפרסום מטעה, הנגרמות על ידי המשיבה.
2. המשיבה עוסקת בייצור ושיווק מוצרי חלב רביס, ביניהם שוקו, חלב, שמנת, לבן ועוד.
3. המשיבה מסמנת את אריזות המוצרים אשר מיוצרים ומשווקים על ידה בסמל המופיע בתוספת הראשונה של תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים), התשנ"ג – 1993, המורה שהמזון המסומן בו מיוצר בתנאי ייצור נאותים, על פי מערכת שאושרה על ידי משרד הבריאות, כדלקמן :

- הסמל יכונה להלן: "סמל תנאי ייצור נאותים" או "סמל G.M.P."
- הוראות הדין, כפי שתפורטנה בהמשך, קובעות איסור מפורש לסמן תווית של מזון בסמל תנאי ייצור נאותים, אלא אם ניתן לכך היתר ממשרד הבריאות לגבי המפעל בו מיוצר המזון.
- דא עקא, שלמשיבה אין היתר כדין מאת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות לסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים.**
4. למותר לציין כי המשיבה מייצרת ומשווקת עשרות מוצרי חלב בכל רחבי הארץ, במאות הסניפים של כל רשתות השיווק הגדולות ובאלפי חנויות.
 5. לאחרונה התגלה למבקשת כי המשיבה עושה שימוש בסמל **תנאי ייצור נאותים** באופן שהיא מטביעה את סמל תנאי ייצור נאותים על אריזות מוצריה, וזאת ללא קבלת היתר מאת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות ובכך פועלת המשיבה בניגוד להוראות תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים), התשנ"ג – 1993, הידועות בשם "G.M.P. - **תנאי ייצור נאותים**" (להלן: "**התקנה**" או "**תקנות תנאי ייצור נאותים**").
 6. בית המשפט הנכבד מופנה בהקשר זה להוראת תקנה 2 לתקנות תנאי ייצור נאותים אשר קובעת באופן מפורש כדלקמן :

"שימוש בסמל

2. לא יסמן אדם תווית של מזון בסמל או בסימון הדומה לו, אלא אם כן הוא בעל היתר לגבי המפעל שבו הוא מייצר את המזון והייצור במפעל מתנהל בהתאם לנוהל הבטחת איכות ולתנאי ההיתר."

7. למשיבה אין היתר מאת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות לסמן על מוצריה את הסימון המורה שהם מיוצרים בתנאי ייצור נאותים. אך למרות האיסור שבדין, מוצרי המשיבה נארזים ומשווקים עם הסמל G.M.P המורה שהם מיוצרים בתנאי ייצור נאותים, בין השאר, תוך הטעיית הציבור הרחב.

תקנות תנאי ייצור נאותים – רקע כללי

8. בשנת 1993 פרסם משרד הבריאות את תקנות תנאי ייצור נאותים.
9. יובהר כי התקנה היא התנדבותית, אך רק מפעל שעומד בדרישות התקנות וקיבל היתר לכך מאת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות, רשאי לסמן את מוצריו בסמל " G.M.P - תנאי ייצור נאותים".
10. הוראות סעיפים 3 ו-4 לתקנות, קובעות תנאים מחמירים לשם מתן היתר לסמן מזון בסמל תנאי ייצור נאותים כדלקמן:

"הגשת בקשה

3. (א) בקשה למתן היתר למפעל, או לחידושו, תוגש למנהל לפי טופס שבתוספת השניה.

(ב) לבקשה למתן היתר וחידושו יצורפו:

- (1) העתק של רשיון העסק של המפעל לפי חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968;
- (2) העתק של רשיון היצרן של המפעל לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצורו והחסנתו), תשכ"א-1960;
- (3) אישור מאת גוף בקרה בדבר קיום תנאי ייצור נאותים לרבות יישום נוהל הבטחת איכות והדו"ח התברואי;
- (4) תכנית לקידום תנאי ייצור נאותים במפעל, בהתאם להנחיות המנהל, עם לוח זמנים לביצוע;
- (5) רשימת מוצרי המזון המיוצרים במפעל.

מתן היתר

4. (א) לא יתן המנהל היתר אלא אם כן —

(1) הייצור במפעל מתנהל בתנאים נאותים להנחת דעתו של המנהל;

(2) קיים הסדר לביקורת שוטפת בידי גוף בקרה;

(3) קיים פיקוח תברואי שוטף במפעל, באמצעות גוף

הבקרה.

(ב) המנהל רשאי לסרב לתת היתר אם נוכח כי במוצר מזון המיוצר

במפעל או לגביו אין מתקיימות דרישות כל חיקוק.

עותק של התקנות הנ"ל מצ"ב כ**אסמכתא א'**.

11. מאתר האינטרנט של משרד הבריאות עולה, כי היתר לסמן מוצרי מזון בסמל **תנאי ייצור נאותים** ניתן למפעל לאחר עמידה במספר תנאים המציבים אותו ברמה ובסטנדרטים בינלאומיים.

12. בין היתר מפרסם משרד הבריאות כי התנאים לקבלת היתר לסמן מוצרי מזון בסמל **תנאי ייצור נאותים** הם רבים וביניהם:

12.1. דוח תברואי בציון 85 ומעלה.

12.2. העסקת טכנולוג מזון במפעל (דרישה שאינה מחויבת במפעל ללא היתר תנאי ייצור נאותים).

12.3. הטמעת מערכת HACCP – תכנית לקידום בטיחות המזון.

12.4. מערכת איכות לפי תקן ISO 9002 ועוד.

תדפיס מאתר האינטרנט של משרד הבריאות בו התייחסות לתנאים לקבלת היתר לסמן מוצרי מזון בסמל **תנאי ייצור נאותים**, מצ"ב **כנספח א'** לתצהיר התומך בבקשה זו.

13. יודגש כי תוקפו של ההיתר אשר ניתן מאת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות לסימון מוצרים בסמל **תנאי ייצור נאותים** הוא לשנתיים בלבד. בתום התקופה הנ"ל נדרש היצרן לחדש את תוקף ההיתר אם ברצונו להמשיך ולסמן את מוצריו בסמל תנאי ייצור נאותים.

14. מכל המקובץ לעיל עולה כי התנאים לקבלת היתר רבים, מגוונים, מחמירים ועלותם הכלכלית יקרה. משכך לא כל חברת מזון יכולה להתהדר בהיתר לסימון מוצריה בסמל **תנאי ייצור נאותים**. מאידך - לחברות בעלות היתר לפרסום מוצריהם בסמל הנ"ל, מוקנה יתרון שיווקי על פני מתחרותיהן.

העובדות המצביעות על עילות תביעתה האישית של המבקשת

15. המבקשת, נשואה ואם לשתי בנות, בנות שלוש ושנתיים, עוסקת בתועמלנות רפואית.
16. מזה כשלוש שנים וחצי, כאשר המבקשת עורכת את קניותיה, היא נותנת עדיפות למוצרי מזון המסומנים בסמל **G.M.P** - תנאי ייצור נאותים, וזאת מנקודת הנחה המובנת מאליה, כי מוצרי מזון המסומנים בסמל הנ"ל סומנו כך לאחר קבלת היתר בתוקף כדין, כי הם מיוצרים על פי מערכת כללים שאושרה על ידי משרד הבריאות, וכי והם עומדים בתקנים מחמירים יותר מאלה של מוצרים שאינם מסומנים בסמל הנ"ל.
17. המבקשת היא צרכנית של מוצרי המשיבה.
- קבלה לדוגמא בדבר רכישת מוצרי המשיבה, מצ"ב **כנספח ב'** לתצהיר התומך בבקשה זו.
18. המבקשת הוטעתה על ידי המשיבה, שכן היא רכשה את מוצרי המשיבה, תוך שהיא יוצאת מנקודת הנחה כי הסמל **תנאי ייצור נאותים**, המוטבע על אריזתם, הוטבע כדין ולאחר קבלת היתר בתוקף מאת הגורם המוסמך במשרד הבריאות.
19. לאחרונה, כאמור, הופתעה המבקשת לגלות כי למשיבה אין היתר כדין מאת מנהל שרות המזון במשרד הבריאות לסמן את מוצרי המשיבה בסמל **תנאי ייצור נאותים**, כנדרש על פי תקנות בריאות הציבור.
- צילום אריזת שוקו בבקבוק שנרכש ע"י המבקשת ביום 23 באוקטובר 2008 מצ"ב **כנספח ג'** לתצהיר התומך בבקשה זו. העתקים מצילומי אריזות מוצרים נוספים של המשיבה המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצורפים לתצהיר המבקשת **כנספח ג'1**.
- רשימת מפעלי המזון בעלי היתר בתוקף לסמן על מוצריהם את הסמל **G.M.P** - תנאי ייצור נאותים, כפי שפורסמה על ידי משרד הבריאות באתר האינטרנט שלו, בתוקף למועד הגשת תובענה זו ולחצי השנה הקודמת להגשת בקשה זו, מצ"ב **כנספח ד'** לתצהיר התומך בבקשה זו. יודגש כי מפעלה של המשיבה, בו מיוצרים מוצרי המשיבה אינו מנוי ברשימה זו.
20. לאחר שהמבקשת גילתה כי היא הולכה שולל על ידי המשיבה וכי היא הוטעתה על ידה, היא חשה עלבון ועוגמת נפש לנוכח הפרת האמון שהיא נתנה במשיבה.

עילות התביעה

הפרת חובה חקוקה

21. כמבואר לעיל, תקנה 2 לתקנות בריאות הציבור קובעת איסור מפורש, לפיו לא יסמן אדם תווית של מזון בסמל תנאי ייצור נאותים או בסימון דומה, **אלא אם הוא בעל היתר לגבי המפעל שבו הוא מייצר את המזון.**
22. ודוק: ההיתר אינו היתר כללי לחברה אלא היתר ספציפי למפעל בו מיוצר המזון המסומן בסמל תנאי ייצור נאותים. כך, למשל, חברה המייצרת מזון במספר מפעלים, רשאית לסמן את מוצריה בסמל הנ"ל אך ורק במפעלים שקיבלו את ההיתר, לפי תקנה 2 לתקנות בריאות הציבור.
23. זאת ועוד: סעיף 21 לפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], תשמ"ג-1983 (להלן: **"פקודת בריאות הציבור"**) קובע במפורש כי:
- "לא ייתן אדם במזיד, עם מזון שהוא מוכר, תווית הנותנת למזון תיאור כוזב."**
24. מנספח ג' לתצהיר המבקשת עולה, כי המשיבה מסמנת את מוצריה בסמל **תנאי ייצור נאותים**. מנספח ד' לתצהיר המבקשת, עולה כי למפעלה של המשיבה, בו מיוצרים מוצריה, אין היתר כדין לסמן את המוצרים המיוצרים בו בסמל הנ"ל.
25. מן האמור לעיל עולה, כי המשיבה מפרה את הוראת תקנה 2 לתקנות בריאות הציבור, בכך שהיא מסמנת את מוצריה בסמל **תנאי ייצור נאותים**, מבלי שיש לה היתר כדין לעשות כן, ובנוסף היא מפרה את הוראת סעיף 21 לפקודת בריאות הציבור בכך שהיא מוכרת את מוצריה עם תווית הנותנת למזון תיאור כוזב.
26. המבקשת נמנית על ציבור האנשים שתקנות תנאי ייצור נאותים ופקודת בריאות הציבור נועדו להגן עליהם.
27. עינינו הרואות, כי המשיבה מפרה בגלוי שתי חובות חקוקות שנועדו להגן על בריאותו של הציבור הרחב.
28. נזקי המבקשת ונזקם הכולל של חברי הקבוצה יפורטו בהמשך בקשה זו להלן.

הפרת הוראות חוק הגנת הצרכן, התשמ"א, 1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן")

29. סעיף 2(א) לחוק הגנת הצרכן קובע בהאי לישנא כי:
- "לא יעשה עוסק דבר-במעשה ובמחדל-בכתב ועל פה או בכל דרך אחרת- העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן: "הטעיה")."**

30. המשיבה מציגה לציבור רוכשי מוצריה, מצג שווא לפיו יש לה היתר כדין לסמן את מוצריה בסמל **תנאי ייצור נאותים**, וזאת כשאינן לה היתר כדין להשתמש בסמל הנ"ל.
31. ציבור רוכשי מוצרי המשיבה נותן אמון במשיבה ומניח כי היא פועלת כדין ובהתאם להוראות פקודת בריאות הציבור, בשעה שהמשיבה מפרה שתי חובות חקוקות הקבועות בפקודת בריאות הציבור ובתקנות שהותקנו מכוחה.
32. למשיבה אין היתר לסימון מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים, אך היא מייצרת, אורזת ומשווקת את מוצריה כאשר סמל תנאי ייצור נאותים מוטבע על אריזות המוצרים.
33. איכות מוצרי החלב של המשיבה, תנאי ייצורם והיבטי בריאות הם עניינים מהותיים לציבור הצרכנים הרוכשים מוצרים המיוצרים ומשווקים על ידי המשיבה.
34. העולה מן האמור הוא, כי המשיבה מטעה את ציבור הצרכנים בעניין המהותי לעסקה.

הפרת חובת תום לב

35. המשיבה פועלת בחוסר תום לב, שכן היא מטעה את ציבור רוכשי מוצריה, ובכך נמנעת מציבור הקונים האפשרות לבצע את קנייתם תוך בחירה מושכלת ורצונית.
36. המשיבה מכשילה את ציבור הקונים בחוסר תום לב, תוך הפרת הוראות חקוקות שבדין.
37. לא תיתכן מחלוקת, כי פרסומיה של המשיבה כי היא פועלת בהתאם להיתר כדין ממשד הבריאות, למרות שאין בידיה היתר כאמור ביחס למוצרים המיוצרים במפעלה, מהווים הפרה של חובת תום הלב.

עשיית עושר ולא במשפט

38. סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר ולא במשפט") קובע כי:
- "מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן-הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן-המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה..."
39. המשיבה מפיקה ממעשיה הפסולים טובת הנאה כספית, תוך שהיא מתעשרת על חשבונם של חברי הקבוצה.

40. המשיבה מתיימרת לייצר ולמכור לחברי הקבוצה מוצר שניתן לגביו היתר ממשרד הבריאות לסמנו בסמל תנאי ייצור נאותים, המיוצר לפי מערכת שאושרה על ידי משרד הבריאות, מתמחרת את המוצר בהתאם, אך בפועל היא מוכרת לחברי הקבוצה מוצר שאין היתר ממשרד הבריאות לסמנו בסמל תנאי ייצור נאותים.

41. חברי הקבוצה ששילמו על מוצר בעל היתר לסימונו בסמל תנאי ייצור נאותים וקיבלו למעשה מוצר ללא היתר כאמור, זכאים להשבת הערך הכלכלי של סימון בסמל תנאי ייצור נאותים.

נזקי המבקשת וחברי הקבוצה

42. בשלב זה של התובענה די בכך שהמבקשת תוכיח כי לכאורה נגרם לה נזק (סעיף 4 (ב) (1) לחוק). למבקשת נגרם נזק - הן ממוני והן לא ממוני.

נזק ממוני 43.

43.1. מוצר המסומן בסמל תנאי ייצור נאותים, עולה ערכו בעיני הצרכנים ובעיני המשיבה.

43.2. המבקשת היא צרכנית של מוצרי המשיבה. בחירתה לרכוש את מוצרי המשיבה והעדפתם על פני מוצרי יצרנים אחרים היא בהסתמך, בין היתר, על מצג השווא של המשיבה, לפיו יש לה היתר כדין לסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים.

43.3. המבקשת תטען כי בנסיבות העניין נגרמה לה הוצאה כספית, שהתמורה בגינה לא ניתנה. המשיבה התחייבה לספק למבקשת מוצרים, אשר יוצרו במפעל בעל היתר כדין לסימון בסמל תנאי ייצור נאותים, בשעה שבפועל למשיבה אין היתר כאמור.

43.4. בשלב זה של ההליך המבקשת מעריכה כי המשיבה נהנית מפרמיה של 3% עד 10% ממחיר מוצריה בגין פרסומם המטעה כנושאי היתר לתנאי ייצור נאותים.

43.5. מחיר שוקו בבקבוק בנפח 250 מ"ל של המשיבה, אותו רכשה המבקשת ביום 23 באוקטובר 2008, עומד על 4.45 ₪. נזקה של המבקשת בגין קניה זו עומד על סך של 0.445 ₪ (שני בקבוקים בתחשיב פרמיה של 5%). ראה נספח ב' לתצהיר התומך בבקשה זו.

43.6. זאת ועוד: מחיר שוקו בבקבוק בנפח 250 מ"ל של חברת תנובה, המתחרה במשיבה ואינה מסמנת את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים, זול ב - 0.16 אגורות ממחיר בקבוק שוקו של המשיבה. ראה נספח ה' לתצהיר המבקשת - תדפיס מאתר האינטרנט של חברת שופר סל, בו מפורטים מחירי המוצרים הנ"ל.

אלמלא סימנה המשיבה את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים, המבקשת הייתה מעדיפה לרכוש את מוצר המתחרה, שהוא דומה למוצר המשיבה, אך זול ממנו בכ – 3.6%.

43.7 בממוצע המבקשת רוכשת שני מוצרים של המשיבה מדי שבוע. על סמך הערכה זו המבקשת רכשה כ – 330 מוצרים של המשיבה בשלוש וחצי השנים האחרונות. משכך נזקה האישי של המבקשת בגין רכישות שביצעה בשלוש וחצי השנים האחרונות עומד על כ – 73 ₪ לכל הפחות.

43.8 מראיון שערך עיתון גלובס עם מנכ"ל המשיבה, עולה כי בשנת 2007 הכנסות המשיבה הסתכמו לסך של 350 מליון ₪.

העתק מודפס מהריאיון האמור מצורף לתצהיר התומך בבקשה זו ומסומן **באות** 1.

43.9 לפי הערכה השמרנית שלעיל ועל תחשיב פרמיה של 3.5% הנזק לחברי הקבוצה בכל אחת מארבע השנים האחרונות עומד על כ – 12,250,000 ש"ח לשנה לכל הפחות ו – 49,000,000 ₪ בארבע השנים האחרונות.

44. נזק לא ממוני

44.1 זכות התביעה בגין ראש נזק ללא ממוני, במסגרת תובענה ייצוגית, הוכרה בפסיקת בית המשפט העליון כבר בערעור אזרחי 1338/97 **תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' תופיק ראבי ואח'**, פ"ד נו (4) עמ' 673 בעמ' 684 :

"אינני סבורה שעלינו לקבוע כי רק נזק ממוני יכול להצדיק תביעה ייצוגית. לתובע נגרם לכאורה נזק לא ממוני שאיננו עניין של מה בכך, ודי בכך כדי להכשיר את תביעתו כתביעה ייצוגית." (דברי כבוד השופטת נאור).

44.2 למבקשת נגרם נזק לא ממוני ובכלל זה עוגמת נפש ופגיעה באוטונומיה של הרצון, וזאת לאחר שהיא גילתה כי היא הולכה שולל על ידי המשיבה וכי היא הוטעתה על ידה.

44.3 לעניין זה יפים דברי כבוד השופטת נאור בעניין תנובה הנ"ל כדלקמן :

"לדעתי, נזק מסוג זה הוא לכאורה נזק בר-פיצוי. הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא לכאורה בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה

יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא לא יסכין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל צרכן וצרכן העדפות בנוגע למזונותיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה כדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון דל שומן. הפגיעה באוטונומיה של הפרט כמצדיקה פיצוי כבר הוכרה בפסיקתו של בית-משפט זה: ע"א 2781/93 דעקה נ' בית החולים "כרמל", חיפה [3]. בעניין זה לא נמסר למטופלת מידע שהיה צריך להימסר לה בהתאם לחוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996. הטיפול הרפואי שבוצע לא גרם נזק. התביעה התבססה על פגיעה באוטונומיה בטענה שעצם ביצועו של טיפול בלא הסכמה הוא-הוא הנזק. בית-המשפט קבע כי נזק מעין זה הוא בר-פיצוי במסגרת עוולת הרשלנות והטיל פיצוי, אם כי בסכום שאינו גבוה."

44.4. הלכת תנובה הנ"ל יושמה רק לאחרונה בפסק דינו של כבוד השופט ד"ר עמירם בנימיני בעניין: ת.א. 1065/05 אמיר שהי שאול נגד תדיראן מוצרי צריכה בע"מ (לא פורסם):

"... תדיראן טוענת כי המבקש לא הוכיח נזק שכזה. אולם, רכישת מוצר שאינו נושא תו תקן, כאשר מדובר בתקן ישראלי רשמי ומחייב, ואם היא נעשית בניגוד לדין ובניגוד לפרסומי היצרן – מהווה לכאורה נזק מבחינת הצרכן, הן ממוני והן לא-ממוני. הנזק הממוני מתבטא ברכישת מוצר שעשוי להיות בעל איכות נמוכה יותר מזו הנדרשת בתקן, ואולי גם יהיה קיים קושי למכרו. כפי שציין כב' השופט מ. חשין בבג"צ 53/96 הנ"ל בעניין

תשלובת אלוני, פסקה 6: "למותר לומר כי מצרך פלוני הנושא על גופו תו תקן, יעלה ערכו האיכותי בעיני כל רואיו". ולהיפך: מצרך שאסור לשווקו ללא תו תקן, ואשר אינו נושא תו תקן – ירד ערכו בעיני כל רואיו. הנזק הלא-ממוני יכול שיהיה נובע מעוגמת הנפש הכרוכה בחשש שמא המזגן איננו בטיחותי או איננו איכותי דיו, בשל כך שלא ניתן לו היתר לשאת תו תקן, כמו גם תחושת העלבון של צרכן החש כי הולך שולל על-ידי יצרן שנתן בו אמון, והצער על כך שרכש מזגן באיכות פחותה מזו שרצה בה. "

- 44.5. המבקשת תטען כי הנזק הלא ממוני מסתכם לסך של 100 ₪ לכל הפחות לכל אחד מיחיד הקבוצה.
- 44.6. הקבוצה מונה לכל הפחות מאות אלפי אנשים, שכן המשיבה היא אחת מיצרניות מוצרי החלב הגדולים בארץ.
- 44.7. אשר על כן, נזקם המצטבר של חברי הקבוצה בראש הנזק הלא ממוני עולה על 10 מליון ש"ח.
45. בהתאם לאמור לעיל, הנזק הממוני והלא ממוני של חברי הקבוצה עולה על 59 מליון ₪.
46. ברם, הנתונים המלאים והמדויקים בקשר עם נזקם הכולל של חברי הקבוצה נמצאים בידי המשיבה, משכך נזקם הכולל של חברי הקבוצה ניתן לחישוב באמצעות נתונים הנמצאים בידי המשיבה.
47. בשלב זה די בכך שהמבקשת הראתה את נזקה האישי, על מנת שתביעתה תאושר כייצוגית. נזקה הממוני והלא ממוני של המבקשת מסתכם לכ – 173 ₪.

בתביעת המבקשת מתקיימים כל התנאים לאישורה כתביעה ייצוגית

מטרות החוק והגשמתן במקרה דנא

48. סעיף 1 לחוק מבהיר מה הן ארבע מטרותיו. להלן נראה, כי אישור התובענה דנא כייצוגית יגשים את ארבע מטרות החוק בסוגיה נשוא תובענת המבקשת.

48.1 אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו:

- 48.1.1 הראינו כי המשיבה מפרה הוראות שבדין הקשורות עם בריאות הציבור.
- 48.1.2 המשיבה מפרה את הוראות הדין במשך שנים, ללא כל הפרעה ומבלי שרשויות הפיקוח מודעות כלל וכלל להפרה זו.
- 48.1.3 בירור תובענת המבקשת בדרך של תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה לאכוף את הדין על המשיבה ולהרתיע אותה מפני הפרתו בעתיד.
- 48.2 מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין: מרבית הנפגעים אינם מודעים כלל להפרת הדין ולפגיעה בהם. מכשיר התובענה הייצוגית הוא הדרך היחידה בנסיבות העניין לפיצוי הנפגעים ולמתן סעדים אחרים שיועילו לכלל חברי הקבוצה הנפגעת (צווי מניעה כמפורט להלן).
- 48.3 ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות: לא תיתכן מחלוקת כי ניהול תובענת המבקשת בדרך של תובענה ייצוגית יביא לחיסכון וביעילות במשאבים, שכן עדיף לפתור את המחלוקת שוא התובענה בהליך אחד, מאשר באלפי הליכים נפרדים.
- 48.4 מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים – כאשר הנזק לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה הוא נמוך ואינו מצדיק הגשת תביעה נפרדת, כמו במקרה דנא, תובענה ייצוגית היא הדרך היחידה למימוש זכות הגישה לבית המשפט לאלפי חברי הקבוצה.
49. סעיף 4 (א) לחוק קובע מי רשאי להגיש תביעה ייצוגית לפי החוק וסעיף 8 לחוק קובע את התנאים לאישורה של תובענה כייצוגית. להלן נראה כי המבקשת עומדת בכל התנאים שנקבעו בחוק לאישור התובענה דנא כייצוגית.
50. למבקשת יש עילה בתביעה כאמור בסעיף 3 (א) לחוק
- 50.1 סעיף 3(א) לחוק קובע, כי לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה לחוק או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית.
- 50.2 סעיף 1 לתוספת השניה לחוק קובע, כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית נגד עוסק כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין הלקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו.
- 50.3 סעיף 1 לחוק הגנת הצרכן מגדיר את המונח "עוסק" בזו הלשון:

"עוסק" — מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן;

50.4. אין מחלוקת כי המשיבה היא עוסק כהגדרת מונח זה בחוק הגנת הצרכן.

51. הגדרת הקבוצה

המבקשת תטען כי יש להגדיר את חברי הקבוצה, בהתאם להוראת סעיף 10 (א) לחוק תובענות ייצוגיות, באופן הבא:

"כל מי שרכש מוצר ממוצרי המשיבה נושא הסמל תנאי ייצור נאותים בתקופה בה לא היה למשיבה היתר כדין לסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים, והכל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת תביעת המבקשת." (להלן: "קבוצת התובעים" או "הקבוצה").

לחילופין, מתבקש בית המשפט הנכבד להגדיר את קבוצת התובעים באופן אחר לפי שיקול דעתו.

52. תביעת המבקשת מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכל חברי הקבוצה (סעיפים 4(א) ו-8 (א) לחוק

52.1. כל עילות התביעה שיש למבקשת כנגד המשיבה עומדות גם לכל חברי הקבוצה. הפרת החובות החקוקות על ידי המשיבה ומעשה ההטעיה שלה, נעשו באותה הדרך שפגעה במאות אלפי אנשים.

52.2. השאלות המשפטיות והעובדתיות המהותיות בתביעת המבקשת משותפות לתביעת כל יחיד הקבוצה, שכן הוראות הדין הרלבנטיות לתביעת המבקשת חלות ביחסים שבין המשיבה לבין כל חברי הקבוצה.

53. יש אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה יוכרעו לטובת הקבוצה (סעיף 8(א) לחוק

53.1. למבקשת, כמו גם לכל יתר חברי הקבוצה, עילות טובות כנגד המשיבה.

53.2. לעיל הראינו כי המשיבה מפרה את הוראות פקודת בריאות הציבור, את הוראות תקנות בריאות הציבור וכן את הוראות חוק הגנת הצרכן.

53.3. חברי הקבוצה זכאים לכל הסעדים המפורטים להלן ולמצער לחלקם. לא תיתכן מחלוקת, כי המשיבה אינה רשאית להמשיך ולסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים, כאשר אין לה היתר כדין לעשות כן, משכך לחברי הקבוצה מוקנית זכות לקבל סעד מניעה האוסר על המשיבה לסמן את מוצריה בסימון האמור.

53.4. הוראות החוק שהופרו על ידי המשיבה ברורות, נהירות ואינן משתמעות לשני פנים, משכך ישנה יותר מאפשרות סבירה כי השאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה תוכרענה לטובת הקבוצה.

54. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין

54.1. קבוצת הנפגעים הינה קבוצה גדולה מאוד, המונה מאות אלפים. נזקו של כל אחד מהם קטן ורבים מחברי הקבוצה אף אינם מודעים כלל וכלל לפגיעה בהם.

54.2. הבאת עניינם המשותף של כל חברי הקבוצה בדרך של תובענה ייצוגית הינה הדרך הנאותה, ההוגנת והיעילה ביותר לפתרון עשרות אלפי סכסוכים בהליך אחד.

54.3. כמו כן, הכרעה שיפוטית בדרך של תובענה ייצוגית תאפשר לעשרות אלפי נפגעים, אשר כלל לא היו ערים לפגיעה בזכויותיהם, לזכות ביומם בבית המשפט.

54.4. קרוב לוודאי, שאם התביעה לא תאושר כתביעה ייצוגית, חברי הקבוצה יוותרו על מימוש זכות התביעה העומדת להם כנגד המשיבה ולא יטרחו לתבוע את נזקם במסגרת תביעות אישיות נפרדות. כך, לא יתוקן העוול ותונצח הפרת הוראות הדין על ידי המשיבה, ונמצא כי חוטא ייצא נשכר.

54.5. אם לא תאושר התובענה כיייצוגית, המשיבה עלולה לפרש זאת שלא כהלכה, כאילו ניתן להן היתר להמשיך ולהפר את הוראות הדין ולהמשיך ולהטעות את צרכניה. כך ייצא שתסוכל אחת ממטרות החוק העיקריות, היינו אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו.

54.6. מעבר לזכות התביעה האישית של המבקשת, אין למבקשת כל עניין נוסף בתביעה, אין כל ניגוד עניינים בינה לבין יתר חברי הקבוצה, והיא מייצגת בדרך הולמת את עניינם של כל חברי הקבוצה.

55. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת

המבקשת תיוצג בתובענה על יד עו"ד אבנר גבאי. עו"ד גבאי הוא בעל ניסיון רב בניהול תביעות ייצוגיות, הן כמייצג תובעים והן כמייצג נתבעים.

56. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב

56.1. התובענה הוגשה על ידי המבקשת בתום לב.

56.2. המבקשת וב"כ ינהלו את התובענה וייצגו את חברי הקבוצה בתום לב.

56.3. אין כל ניגוד עניינים בין המבקשת לבין חברי הקבוצה, משכך אין כל חשש לחוסר תום לב מצדה של המבקשת.

57. גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת תביעה ייצוגית

57.1. אמנם בחוק אין כל הוראה המתייחסת לגודלה של הקבוצה כתנאי לאישור התובענה כייצוגית, אך מאחר שתנאי זה נגזר מאופיו ומהותו של ההליך, לעניות דעתנו, נבהיר כי התובענה דנא עומדת גם בתנאי זה.

57.2. הקבוצה כהגדרתה לעיל מונה, לכל הפחות, אלפי חברים עד מאות אלפים. המשיבה משווקת את מוצריה בכל רשתות השיווק הגדולות, המונות ביחד מאות ואלפי סניפים, וכן ברשתות קטנות ובחנויות פרטיות.

57.3. זאת ועוד: תביעת המבקשת מתייחסת גם לעתיד, שכן כמבואר להלן, בין יתר הסעדים המבוקשים על ידי המבקשת, מבוקש להורות למשיבה להפסיק את הפרת הוראות הדין ולהפסיק לסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים.

57.4. אין ספק, כי מדובר בקבוצה גדולה שחבריה מפוזרים בכל רחבי הארץ.

הסעדים

58. לאור כל האמור לעיל, זכאים המבקשת וכל אחד ואחד מחברי הקבוצה לסעדים המפורטים להלן, כולם או חלקם:

58.1. פסק דין המחייב את המשיבה להפסיק באופן מיידי את סימון מוצריה בסמל **תנאי ייצור נאותים** או בסמל הדומה לו, כל עוד לא ניתן לה היתר כדין לסמן את המוצרים המיוצרים במפעלה של המשיבה בסימון כאמור.

58.2. לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזקים הממוניים והלא ממוניים שנגרמו להם עקב מעשיה ומחדליה של המשיבה.

58.3. לחילופין – ליתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון בנסיבות הענין.

58.4. לחילופין, ליתן פסק דין המצהיר, כי המשיבה מפרה את הוראות הדין כמבואר בבקשה זו, וכי המשיבה הטעתה ומטעה את ציבור הקונים בכוח בקשר עם זכותה לסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים.

58.5. לחילופי חילופין, ליתן כל פסק דין הצהרתי הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.

58.6. לפסוק למבקשת גמול בהתאם להוראות סעיף 22(א) לחוק.